

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

1639

Ustavni sud Republike Hrvatske, u Trećem vijeću za odlučivanje o ustavnim tužbama, u sastavu sudac Rajko Mlinarić, predsjednik Vijeća, te suci Andrej Abramović, Ingrid Antičević Marinović, Snježana Bačić, Branko Brkić i Lovorka Kušan, članovi Vijeća, u postupku koji je ustavnom tužbom pokrenula maloljetna M. S. iz D., koju zastupa T. I., odvjetnica iz Odvjetničkog društva M. & Partneri d.o.o. iz S., na sjednici održanoj 19. rujna 2023. jednoglasno je donio

ODLUKU

I. Utvrđuje se da je maloljetnoj podnositeljici M. S. povrijeđeno pravo na poštovanje privatnog života zajamčeno člankom 35. Ustava Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.).

II. U preostalom dijelu ustavna tužba se odbija.

III. Ova odluka objavit će se u »Narodnim novinama«.

Obrazloženje

I. POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM

1. Maloljetna M. S. (u daljnjem tekstu: podnositeljica), podnijela je ustavnu tužbu u povodu rješenja Županijskog suda u S. broj: Kvm-39/2023 od 13. srpnja 2023. (u daljnjem tekstu: drugostupanjsko rješenje) i rješenja suca istrage Županijskog suda u S. broj: Kir-t-274/23 od 23. lipnja 2023. (u daljnjem tekstu: prvostupanjsko rješenje) kojima je protiv nje određen istražni zatvor.

2. U ustavnoj tužbi podnositeljica tvrdi da su joj osporenim rješenjima povrijeđena prava zajamčena člancima 16., 18., 22., 25. stavkom 2. i 29. stavkom 1. Ustava, člancima 6. stavkom 1. i 13. stavkom 1. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (»Narodne novine – Međunarodni ugovori« broj 18/97., 6/99. – pročišćeni tekst, 8/99. – ispravak, 14/02., 1/06. i 13/17.; u daljnjem tekstu: Konvencija) te člancima 3. stavkom 1. i 37. Konvencije o pravima djeteta (New York, 20. studenoga 1989. – Zakon o ratifikaciji Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima djeteta – Odluka o objavljivanju mnogostranih međunarodnih ugovora kojih je Republika Hrvatska stranka na temelju notifikacija o sukcesiji, »Narodne novine – Međunarodni ugovori« broj 12/93., u daljnjem tekstu: Konvencija o pravima djeteta).

II. ČINJENICE I OKOLNOSTI PREDMETA

3. Prvostupanjskim rješenjem protiv podnositeljice je određen istražni zatvor na temelju zakonske osnove iz članka 123. stavka 1. točke 3. (opasnost od ponavljanja djela) Zakona o kaznenom postupku (»Narodne novine« broj 152/08., 76/09., 80/11., 121/11. – pročišćeni tekst, 91/12. – odluka USRH broj: U-I-448/2009 i dr., 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17., 126/19. i 80/22.; u daljnjem tekstu: ZKP/08).

4. Podnositeljica je osnovano sumnjiva da je počinila više kaznenih djela nasilja u obitelji i povrede djetetovih prava te kazneno djelo tjelesne ozljede.

5. Ročište za odlučivanje o istražnom zatvoru na kojem su bile prisutne podnositeljica i braniteljica po službenoj dužnosti održano je 23. lipnja 2023. Iz zapisnika s ročišta vidljivo je da je podnositeljica

primila i razumjela pouku o pravima. Na zapisnik nisu iznesene nikakve primjedbe. Nakon održanog ročišta protiv podnositeljice je prvostupanjskim rješenjem određen istražni zatvor. Bitan dio obrazloženja tog rješenja glasi:

»6. Mlt. M. S. se stavlja na teret da je u vremenu od travnja 2021. godine do 18.06.2023.godine, izuzev 22. siječnja 2023.godine kada je prekršajno sankcionirana zbog počinjenja prekršaja iz čl. 10. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji na štetu oca i sestre, na adresi u S., X. ulica br.74, učestalo vrijeđala oca govoreći mu da je najgori na svijetu, da je svinja debela, da je odvratna, da je retardiran, da je majmun, psovala mu mater, Boga, govorila mu da ide u tri pičke materine, bacala stvari po stanu, prevrtala stolove, pljuvala ga, govorila da će ga ubiti, uzimala nož mahala njime pred ocem i sestrom, puštala glasnu glazbu i na taj način uznemiravala ukućane, u trenucima rastrojenosti i fizički nasrta na oca, udarala ga rukama i nogama po tijelu, grebala, a čemu su bili prisutni i brat B. i sestra P., učestalo se derala i vikala na sestru, vrijeđala je raznim pogrdnim riječima, a što je sve kulminiralo 18. lipnja 2023.godine oko 14,50 sati na adresi u S., X. br.74, kada je počela vrijeđati sestru govoreći joj 'kurvo, dao Bog da crkla' te je i fizički nasrnula na istu na način da ju je s obje ruke odgurnule u predjelu prsa, a da bi potom počela vrijeđati oca T. B. riječima 'jebem ti Boga, jebem ti Isusa, ti nisi normalan, ti si retardiran', a po čemu je bacila tanjur na stol koji se u potpunosti razbio, te je s namjerom da tjelesno ozljedi oca T. B. istog fizički napala udarivši ga otvorenim dlanom desne ruke i desne noge u predjelu trbuha, povodcem za pse udarila ga je u lijevu stranu leđa i rebara, gurala ga s obje ruke u predjelu prsa vičući da joj vrati mobitel, vičući ocu da crknu, te nakon što je prestala s napadom hodala je po stanu i razbacivala stvari iz ormara i ladica, nakon čega se udaljila iz istog, čime je počinila kaznena djela nasilja u obitelji iz članka 179.a i tjelesne ozljede iz članka 117. stavak 2. KZ/11 na štetu oca T. B., u odnosu na sestru P. (rođene 17. 4. 2004.), u vremenu od travnja 2021.godine do 16. 4. 2022.godine kazneno djelo povreda djetetovih prava iz čl. 177 st.2, a u vremenu od 17. 4. 2022.godine do 16. 8. 2023.godine kazneno djelo nasilje u obitelji iz čl. 179a KZ-a te kazneno djelo povreda djetetovih prava iz čl. 177. st. 2 KZ/11 na štetu brata B., (rođenog 15. 3. 2009.).

7. Iz zapisnika o ispitivanju mlt. M. S., a vezano za inkriminacije koje se stavlja na teret proizlazi kako je ista navodila kako se ne smatra krivom da bi postupala na način kako joj se to stavlja na teret poukom o pravima pa je tako navela: prebivam na adresi u S., X. 74, radi se o stanu u kojem osim mene živi brat B. i sestra P., te otac T. Vezano za samu inkriminaciju koja mi se stavlja na teret navodim kako niti jednom događaju, odnosno koja bi se situaciji koja bi se dogodila između mene i oca nije bio nazočan brat B. Točno je da bi se otac i ja znali svađati, pa i potući, a kada govorim da bi se znali potući to znači da bi mene otac prvi udario, jer ja njega nisam nikada prva udarila, nakon čega bi mu uzvratila i znala bi ga odgurnuti i znala bi ga jače udariti, time da sam ga ja znala udarati samo s rukama, a nikada s nekakvim predmetima. Što se tiče sestre P. s njom nisam ni u kakvim odnosima, štoviše ona mene mrzi i ne bi niti željela da ja živim s njima doma, te bi se i s njom znala posvađati, time da ja nikada ne započinem svađu jer želim da u kući bude mir. Kada me se pita da pojasnim da li sam ja ocu govorila da je retardiran, da odvratna, govorila mu da ide u tri pičke materine, psovala sam mu i boga, govorila mu da nije normalan. Nisam mu govorila da je debela svinja, nisam mu govorila da je majmun. Točno je da sam znala bacati stvari po stanu, ali to je bilo samo jedanput i to u ovom zadnjem događaju od nedjelje. Vezano za bacanje tanjura koji se navode u inkriminaciji točno je da sam to učinila, a povod je bio taj što je P. rekla ocu da sam ja njoj uzela majicu, pa smo se otac i ja počeli svađati, te me je otac ošamario, ja sam zbog toga bacila tanjure ali ne na nikoga. Ovo između mene i oca je trajalo oko 15 minuta, poričem da bi ja njega udarala kako se to navodi, niti mi je on bio uzeo mobitel, nisam razbacivala stvari iz ormara i ladica. Tada sam razbacala tenisice, kutije od vlažnih maramica i tanjur o kojem sam ranije govorila. Poričem da bi ja s nožem mahala pred ocem i sestrom, bio je jedan događaj kada sam imala nož u ruci, ja sam uzela nož jer mi je otac bio zaključao stvari u ladicu i s nožem sam htjela otvoriti ladicu gdje su moje stvari, pokušavala sam otvoriti ladicu, no nisam uspjela, sestra je putem mobitela zvala tatu jer on u tom trenutku nije bio doma, sada se ne sjećam koliko je moglo proći vremena kada je otac došao i tada je

počela svada, sestra me je počela vući za kosu, a tada me je gušio, u tom trenutku ja sam uzela nož koji je bio na stolu, pojašnjavam kako su se njih dvoje nalazili iza mene jer me sestra vukla za kosu, a tada me gušio za vrat, a ja taj nisam okretala prema njima, samo sam ih htjela prestrašiti da me puste na miru, u međuvremenu dok se ovo događalo mislim da je sestra zvala policiju. Točno je da sam znala puštati glasno glazbu. Što se tiče vrijeđanja sestre točno je da sam je znala vrijeđati i vikati na nju, ali isto tako je i ona na mene. Što se tiče događaja od 18. lipnja poričem da bi nasrnula na sestru, točno je da sam joj rekla da je kurva, ali ostalo joj nije rekla, ali nisam na nju fizički nasrnula. Nakon toga ja nisam fizički nasrnula na oca niti sam ga vrijeđala prije nego što je on mene udario, a to je učinio nakon što smo se posvađali vezano za događaj s majicom o kojem sam govorila. Poričem da bi oca u namjeri da ga ozlijedim fizički napala na način kako me se to tereti. Točno je da sam ga odgurnula, ponavljam da se nije radilo o situaciji da sam tražila da mi vrati mobitel jer ga nije niti uzeo. Govorila sam već jesam razbacivala stvari, ali da nisam razbacivala iz ladica i ormara, nakon čega mi je otac rekao da napustim stan, ali sam prethodno uzela nešto od svojih stvari i doma me nije bilo 5 dana i nitko nije pitao za mene. Tih 5 dana sam bila kod prijateljica. Što se tiče mog zaposlenja radim već oko 5 mjeseci. Ja se ne sjećam da bi oca grebala, no on je meni bio pokazao na ruci ogrebotinu za koju je tvrdio da sam mu ja to napravila, možda sam ga slučajno s noktom. Na upit braniteljice da li me otac znao vrijeđati odgovaram da je govoreći da sam glupača, da je znao da će roditi ovakvu glupaču da bi me već ubio i napravio abortus. Znao mi je psovati majku kao što sam i ja njemu. Otac me je znao ranije tući rukama, te mi je jedne zgode raskrvario nos, napuknu usnicu i čvrgu na glavi. Na upit braniteljice kako ja gledam na sve ovo o čemu sam iskazivala odgovaram da sam svjesna kako to nije lijepo, ja praktički jako malo boravim u stanu, nije mi lijepo kod kuće jer kad sam kod kuće stalno sam pod stresom, upravo zbog oca i sestre, njih dvoje mi stalno ulaze u sobu, stalno im nešto ne paše kod mene, sestra mi stalno nešto prigovara, žali se ocu i ja se trudim što manje boraviti u stanu, kada nisam na poslu, kod neke sam prijateljice ili sl. Na kraju bi željela izjaviti da ja ništa na štetu brata B. nisam činila. Na poseban upit suca istrage da li osjećam potrebu za samoozlijeđivanjem odgovaram da se je sam samozlijeđivala, i to sa žiletom, mislim da je to bilo 2021., a sve je to bilo zbog situacije kod kuće, a dodatno i zbog smrti majke. Inače, majka je umrla prije 4 godine.

7. Međutim, osnovana sumnja da je mlt. M. S. počinila kaznena djela za koja se teret proizlazi iz izvješća o pruženoj intervenciji povodom dojave o nasilju u obitelji od 18. lipnja 2023., zapisnika o zaprimanju kaznene prijave na zapisnik VII. PP S. od T. B., od 18. lipnja 2023., Izvješća o pruženoj intervenciji povodom dojave o nasilju u obitelji od 20. travnja 2023., dokumentacije Zavoda za socijalni rad, ured P. povodom prijave T. B. od 20. travnja 2023., zapisnika o prvom ispitivanju mlt. M. S. s pripadajućom snimkom, optužnog prijedloga VII. PP S. od 22. siječnja 2023. povodom prijave o počinjenom prekršaju iz članka 10. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji i rješanja Prekršajnog suda u S. broj: 37.Pp-1495/23 kojim se M. S. izriče odgojna mjera-sudskog ukora.

8. Tako iz izvješća o pruženoj intervenciji povodom dojave o nasilju u obitelji VII PP S. od 18. lipnja 2023. proizlazi kako je P. (sestra maloljetnice) dojavila policiji kako je njena sestra M. S. napada nju i oca T. te da je inače psihijatrijski liječena. Nakon dolaska na mjesto događaja maloljetnica nije zatečena jer se udaljila prije dolaska policije, a u razgovoru sa P. i T. B. došlo je do saznanja da je okrivljena bila verbalno i fizički agresivna prema njima, da je na P. i fizički nasrnula, te ju je rukama odgurnula u predjelu prsa, a oca vrijeđala riječima da mu jebe mater, da je pijanica i dao bog da crkne te je istog fizički napadala, i to ne samo s rukama i nogama, već s povodcem za psa, te ga grebala po podlakticama obje ruke, a nakon čega je razbila i keramički tanjur u dnevnom boravku, a potom u svojoj sobi razbacala stvari iz ormara i ladice te napustila stan.

9. Iz sadržaja zapisnika o zaprimanju kaznene prijave koju je podnio otac mlt. T. B. proizlazi kako je isti detaljno i okolnosno, kronološki opisao stanje u obitelji kao i protupravna postupanja maloljetnice. U bitnome je naveo da su problemi sa istom počeli u jesen 2020. kada je zamijetio da se ista počela samozlijeđivati žiletom i drugim oštrim predmetima, te da ju je zbog njenog psihičkog stanja vodio na preglede i vještačenja. Od prvog pregleda kod psihijatra 2020. stanje joj se samo

pogoršavalo, počela je učestalo izbiti iz kuće, a prema ukućanima je postajala sve agresivnija. Opisuje događaj od 4. 5. 2021. kada je prvi put pozvao policiju zbog njene agresivnosti kada je završila i u PB K. gdje je zadržana 4 dana, a tada je utvrđena i prisutnost više vrsta droga. Isto se ponovilo 11. 4. 2022. kada je opet bila agresivna sa suicidalnim namjerama, te je opet završila u bolnici nakon čega nastavlja s korištenjem droga, učestalim odlascima s adrese, što je prijavljivao policiji i centru za socijalnu srkb, te se jednom prilikom nožem prijetila njemu i P., nakon čega je ponovno bila smještena u PB K. na 2 mjeseca. U dane 22. 1. 2023. i 20. 4. 2023. ponovno je zatražio intervenciju policije zbog nasilja u obitelji od strane M. S. prema njemu i P., a ista je tada prijavljena i prekršajnom sudu kada je dobila i sudski ukor, da bi ponovno sve eskaliralo upravo 18. 6. kada je u dnevnom boravku zatekao M. koja je vrištala i vrijeđala P. govoreći da je kurva, da ju oni ubijaju, idu joj na živce te da ju stalno maltretiraju, nakon čega je s obje ruke gurnula sestru u predjelu prsa, a kada joj je rekao da prestane ista je nastavila vrištati te ga je počela vrijeđati nakon čega je bacila i tanjur s hranom na stol koji se razbio, a potom i fizički nasrnula na njega, te ga je čak udarila i s povodcem za pse u području lijeve strane leđa i rebara, te mu zgrabila dioptrijske naočale, na što joj je on uzeo mobitel, pa je rekao da će joj ga vratiti ako mu ona vrati naočale, ali ga je počela gurati vičući da joj vrati mobitel, pa je isto i učinio vidjevši da je ista u rastrojenom stanju za koje vrijeme je kćerka P. nazvala policiju, a M. je nastavila s vikanjem i vrijeđanjem, te da je ponovno dlanom udarila u lijevu stranu lica, a potom je sjela na pod te se vilicom koju je držala u rukama počela bosti u predjelu cijele desne noge. Do dolaska policije ista je užurbano počela uzimati svoje stvari i bacati ih po stanu, a do dolaska policije pobjegla je iz stana. Na kraju je izjavio da M. ne koristi propisanu terapiju te da je njega i kćerku svakodnevno strah njenih izljeva bijesa i nasilničkog ponašanja.

10. Iz dokumentacije Zdravstvenog zavoda za hitnu medicinu grada S. proizlazi kako su kod T. B. utvrđene površinske ozljede podlaktice za koje je naveo da ih je zadobio od kćerke M.

11. Iz izvješća o pruženoj intervenciji povodom dojave o nasilju u obitelji od 20. 4.2023. proizlazi kako je toga dana otac mlt. M. S., T. B., pristupio PP navodeći da ga je M. S. vrijeđala i omalovažavala, dok iz diopisra Hrvatskog zavoda za socijalni rad PU P., a vezano za predmet M. S. proizlazi kako se obitelj... nalazi u tretmanu ove službe, a daje kod mit. M. S. prisutno niz problema u funkcioniranju zbog njenog odbijanja liječenja, uzimanja terapije, odlazaka na psihoterapiju i suradnju s ovom službom, a sve do te mjere da je njeno ponašanje postalo krajnje neprihvatljivo, pa i kažnjivo s elementima kaznenog djela. Navodi se i kako M. ne prestaje sa verbalnim, psihičkim i drugim zlostavljačkim ponašanjima prema članovima obitelji.

12. Na kraju, spisu prileži rješenje Općinskog prekršajnog suda u S. broj Pp-1495/23 od 23. siječnja 2023. iz kojeg proizlazi da se mlt. M. S. zbog prekršaja iz Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji primjenjuje odgojna mjera – sudski ukor.

13. Dakle, uzimajući u obzir sve ranije navedeno, po ocjeni suca istrage, u konkretnom slučaju postoji onaj relevantan stupanj osnovane sumnje da bi mlt. M. S. počinila kaznena djela upravo na način kako mu se to stavlja na teret, te je vjerojatnost počinjenja kaznenih djela utvrđena u dovoljnom stupnju da bi na taj način bila ispunjena osnovna zakonska pretpostavka iz članka 123. stavak 1. ZKP/08, a koja je preduvjet za određivanje istražnog zatvora.

14. Nadalje, u odnosu na prijedlog da se nad mlt. M. S. odredi istražni zatvor iz zakonske osnove iz članka 123. stavka 1. točke 3. ZKP/08, ističe se da, iako mlt. do sada nije kazneno osuđivana, ovo nije prvi ekscs u njenom životu jer je istoj već rješajem Prekršajnog suda u S. izrečena odgojna mjera – sudski ukor, i to zbog počinjenog prekršaja iz Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji, i to upravo na štetu oca i sestre P. Mlt. je sada osnovano sumnjiva pa bi počinila više kaznenih djela upravo na štetu istih oštećenika iz čega je vidljivo da njeno protupravno postupanje sada progredira iz prekršajne u kaznenopravnu sferu. Nadalje, iz stanja spisa proizlazi kako mlt. svoje agresivno ponašanje u vidu ne samo fizičkog već verbalnog nasilja prema ocu i sestru ispoljava kroz družu vremenski razdoblje, kako je više puta bila i psihijatrijski liječena upravo zbog pogoršanja njenog psihičkog stanja, kako je ista sklona i samozlijeđivanju, te da je kod iste bilo utvrđeno konzumiranje više vrsta droga. Iz iskaza same mlt. proizlazi kako ista nema kritički stav prema svom postupanju već naprotiv za situaciju o

obitelji okrivljuje sestru i oca. Nadalje, ne samo iz izjave njenog oca, već i iz dopisa Hrvatskog zavoda za socijalni rad, PU Trešnjevka proizlazi kako ista odbija liječenje i uzimanje terapije, te odbija odlaske na psihoterapiju i odbija suradnju s navedenom službenom duže vremena, a što je dovelo do njenog ponašanja koje je krajnje neprihvatljivo i ista ne prestaje s verbalnim, psihičkim i drugim zlostavljajkim ponašanjima prema članovima obitelji. Također, proizlazi kako ista, i prema vlastitom kazivanju, ne uzima propisanu terapiju, te navodi kako joj terapija nije niti potrebna, a što očito i poticajno djeluje na njenu verbalnu tako i fizičku agresiju. Stoga, sve ove okolnosti u svojoj ukupnosti, po ocjeni suca istrage, predstavljaju one osobite okolnosti koje upućuju na postojanje opravdane bojazni da bi mlt. M. S. boravkom na slobodi mogla ponoviti isto ili istovrsno kazneno djelo na štetu članova svoje obitelji, te su stoga, u ovom trenutku, ispunjeni zakonski uvjeti za određivanje istražnog zatvora po zakonskoj osnovi iz članka 123. stavak 1. točka 3. ZKP/08.

15. Uzimajući u obzir sve ranije istaknute razloge, te posebno uzimajući u obzir osobu mlt., u odnosu na koju proizlazi kako je ista već ranije ispoljavala verbalno i fizičko nasilje prema članovima obitelji, zbog čega joj je u prekršajnom postupku bila izrečena i odgojna mjera, a koja na istu očito nije djelovala da se ubuduće suzdrži od daljnjeg protupravnog postupanja, te dovodeći isto u vezu s činjenicom kako ista očito ima i psihičkih problema, da je u više navrata liječena u psihijatrijskoj bolnici, da ne uzima propisanu terapiju, te odbija suradnju s nadležnim centrom za socijalnu skrb i u konačnici ima potpuno nekritičan stav prema svojim problemima, to po ocjeni suca istrage, a uzimajući u obzir i težinu kaznenih djela, svrhu istražnog zatvora nije moguće postići nekom od blažih mjera, a kako to propisuje odredba članka 66. stavak 1. ZOSM, već isključivo mjerom istražnog zatvora i to po zakonskoj osnovi iz članka 123. stavak 1. točka 3. ZKP/08.«

6. Protiv prvostupanjskog rješenja podnositeljica je podnijela žalbu, u kojoj je, između ostalog, navela:

»Sud je trebao imati u vidu i uvjete u kojima se u Republici Hrvatskoj istražni zatvor određen prema maloljetniku – izvršava u Zatvoru u S., gdje se maloljetnike smješta zajedno s punoljetnim počiniteljima, protivno Zakonu o sudovima za mladež i Direktivi koji propisuju smještaj maloljetnika u zatvorenu zavodsku ustanovu prilagođenu maloljetnicima – a koja ne postoji u RH. Upravo u takvim uvjetima trenutno je smještena mlt. M. S. od 16 godina koja u sobi boravi sa 7 punoljetnih zatvorenika.«

7. Drugostupanjskim rješenjem odbijena je žalba podnositeljice i potvrđeno je prvostupanjsko rješenje. Bitan dio drugostupanjskog rješenja glasi:

»8. Nadalje, u pogledu žalbenih navoda da nisu pribavljeni podaci potrebni za ocjenu psihofizičke razvijenosti maloljetne M. S., čime joj je povrijeđeno pravo na obranu i pravično suđenje, ovdje treba naglasiti da je u žalbenom postupku pribavljeno izvješće o osobnim i obiteljskim prilikama maloljetnice. Iz izvješća proizlazi da je u rujnu 2022. maloljetnica smještena u Centar za pružanje usluga u zajednici R., čija voditeljica je dala mišljenje da je potrebno nastaviti psihijatrijski tretman i tretman u Centru za prevenciju ovisnosti. Također, iz izvješća proizlazi da je maloljetnica više puta hospitalizirana u Psihijatrijsku bolnicu za djecu i mlade gdje su joj utvrđene sljedeće dijagnoze: poremećaji emocija i ponašanja u djetinjstvu, mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani uporabom više psihoaktivnih supstanci, psihološka trauma u anamnezi, smrt člana obitelji, samoozljeđivanje u anamnezi, odgojni problemi. Nakon boravka u R. dijagnosticirani su joj i mješoviti poremećaj emocija i ponašanja i razvoj poremećaja osobnosti. Maloljetnica je od 2017. evidentirana u Zavodu za socijalni rad zbog problema u ponašanju i nikakve mjere nisu dale rezultata do danas.

9. Nakon uvida u pribavljenu dokumentaciju i spis predmeta, ovo vijeće je utvrdilo kao i sudac istrage, da u konkretnom predmetu priremene mjere iz članka 65. ZSM niti mjere opreza ne bi mogle otkloniti opasnost od ponavljanja kaznenog djela koja je utvrđena na strani maloljetne M. S., uzimajući u obzir njeno psihičko stanje, zlorabu droga i trajno narušene odnose s obitelji kao i prethodnu prekršajnu kažnjavanost na štetu istih osoba i činjenicu da dosadašnje mjere CZSS

kao niti sudski ukor nisu na nju utjecale na način da promjeni svoje ponašanje.

10. U pogledu imenovanja posebnog skrbnika, nije ostvarena povreda na koju se žaliteljica poziva, neovisno o tome što poseban skrbnik nije bilo prisutan na prvom ročištu radi odluke o istražnom zatvoru, uzimajući u obzir da maloljetnica nije niti zahtijevala njegovu prisutnost. Naime, ostvarenje povreda prava na obranu i pravično suđenje trebaju se razmatrati kroz postupak u cjelini. U vezi navedenog, vijeće je uvidom u zapisnik o ročištu za odlučivanje o prijedlogu obrane za ukidanje istražnog zatvora od 30. lipnja 2023. koje je održano kod Općinskog kaznenog suda, utvrdilo da je na ročištu sudjelovala posebna skrbnica maloljetnice, L. G., kao i da je prilikom prvog ispitivanja maloljetnice bila je prisutna njena braniteljica, stoga nisu ostvarene povrede na koje se u žalbi poziva.«

8. Ustavni sud je, imajući u vidu prigovor podnositeljice iz ustavne tužbe da istražni zatvor izdržava u zatvoru gdje je smještena s punoljetnim zatvorenicama, zatražio očitovanje Zatvora u S. na tu okolnost.

9. Zatvor u S. naveo je u očitovanju klasa: 730-03/23-01/2628, urbroj: 514-10-06-14-03-23-05 od 26. srpnja 2023. da je u skladu s odredbama Pravilnika o kućnom redu u zatvorima za izvršavanje istražnog zatvora i na temelju dobivenog odobrenja Županijskog suda u S. broj: 13-Kir-t-274/23 od 23. lipnja 2023. podnositeljica bila smještena s punoljetnim zatvorenicama, i to:

- od 23. lipnja 2023. do 26. lipnja 2023. sa 7 punoljetnih istražnih zatvorenica,
- od 26. lipnja 2023. do 5. srpnja 2023. sa 6 punoljetnih istražnih zatvorenica,
- od 5. srpnja 2023. do 7. srpnja 2023. sa 4 punoljetne istražne zatvorenice,
- od 7. srpnja 2023. do 9. srpnja 2023. sa 5 punoljetnih istražnih zatvorenica,
- od 9. srpnja 2023. do 17. srpnja 2023. sa 6 punoljetnih istražnih zatvorenica,
- od 17. srpnja 2023. do 21. srpnja 2023. sa 5 punoljetnih istražnih zatvorenica,
- od 21. srpnja 2023. nadalje sa 4 punoljetne istražne zatvorenice.

U prilogu tog očitovanja dostavljeno je odobrenje suca istrage Županijskog suda u S. broj: 13-Kir-t-274/23 od 23. lipnja 2023. u kojem je navedeno:

»Rješenjem ovog suda Kir-t-274/23 od 23. lipnja 2023. godine određen je istražni zatvor protiv mlt. M. S.

Odobrava se da mlt. M. S. boravi u zajedničkoj prostoriji Zatvora u S. s punoljetnim osobama, a sve u skladu s Pravilnikom o kućnom redu za pritvorene osobe.«

III. PRIGOVORI PODNOSITELJICE

10. U ustavnoj tužbi podnositeljica prigovara da sudovi nisu dali dostatne razloge za postojanje osnovane sumnje i posebnog istražno-zatvorskeg razloga. Također ističe da je u njenom slučaju povrijeđeno načelo razmjernosti, odnosno da sudovi nisu u dovoljnoj mjeri obrazložili zašto se svrha istražnog zatvora ne bi mogla ostvariti blažim mjerama, osobito imajući u vidu činjenicu da je podnositeljica maloljetna.

11. Podnositeljica isto tako smatra da su njena ustavna prava povrijeđena jer joj u vrijeme održavanja ročišta za odlučivanje o istražnom zatvoru još nije bio imenovan poseban skrbnik, koji stoga nije bio prisutan na tom ročištu, niti je sud zatražio njegovo imenovanje. Podnositeljica ističe da je prvostupanjski sud propustio pribaviti podatke o njenim osobnim prilikama. Navodi da je te

podatke pribavio tek drugostupanjski sud, koji je onda na temelju naknadno pribavljene dokumentacije pogrešno utvrdio činjenice te joj onemogućio podnošenje redovnog pravnog lijeka u tom dijelu.

12. Podnositeljica se u tijeku postupka žali i na marnost u postupanju državnog odvjetništva i drugostupanjskog suda. U odnosu na postupanje drugostupanjskog suda ističe da je drugostupanjsku odluku zaprimila e-mailom sedamnaest dana nakon ulaganja žalbe, dok joj službena dostava u vrijeme podnošenja ustavne tužbe još nije bila izvršena.

13. Zaključno, podnositeljica se žali da sudovi pri određivanju istražnog zatvora nisu uzeli u obzir adekvatnost uvjeta izvršenja mjere istražnog zatvora prema maloljetnicima, odnosno da se nisu rukovodili načelom najboljeg interesa djeteta. U vezi s tim ističe da je protivno domaćem i međunarodnom pravu u zatvoru smještena s punoljetnim zatvorenicama.

IV. MJERODAVNO DOMAĆE I MEĐUNARODNO PRAVO I PRAKSA

14. Direktiva (EU) 2016/800 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o postupovnim jamstvima za djecu koja su osumnjičeni ili optuženi u kaznenom postupku (»Službeni list Europske unije« L 132/16, od 21. svibnja 2016.) u relevantnom dijelu glasi:

»Članak 12.

Posebno postupanje u slučaju lišenja slobode

1. Države članice osigurati će da se djeca koja su u pritvoru odvoje od odraslih osoba, osim ako se smatra da je u najboljem interesu djeteta to ne činiti.

(...)

3. Ne dovodeći u pitanje stavak 1., kada pritvoreno dijete navršiti 18 godina, države članice predvidjet će mogućnost da ta osoba, ako je to opravdano, ostane u odvojenom pritvoru u odnosu na druge odrasle osobe, uzimajući u obzir okolnosti pritvorene osobe i pod uvjetom da je to u skladu s najboljim interesom djece koja su u pritvoru s tom osobom.

4. Ne dovodeći u pitanje stavak 1. i uzimajući u obzir stavak 3., djeca mogu biti u pritvoru s mlađim odraslim osobama, osim ako je to suprotno najboljem interesu djeteta.«

15. Preporuka Odbora ministara državama članicama Vijeća Europe o Europskim zatvorskim pravilima (Rec (2006)2), usvojena 11. siječnja 2006. na 952. sastanku zamjenika ministara, u relevantnom dijelu, glasi kako slijedi:

»11.1 Djeca mlađa od 18 godina ne bi trebala biti smještena u zatvoru za odrasle, već u ustanovi posebno namijenjenoj za tu svrhu.

11.2 Ako su djeca ipak iznimno smještena u takvom zatvoru, postojat će posebni propisi koji će uzeti u obzir njihov status i potrebe.

(...)

35.1 Ako su iznimno djeca mlađa od 18 godina smještena u zatvoru za odrasle, vlasti će osigurati da, uz usluge dostupne svim zatvorenicama, zatvorenici koji su djeca imaju pristup socijalnim, psihološkim i obrazovnim uslugama, vjerskoj skrbi i rekreacijski programi ili njihovi ekvivalenti koji su dostupni djeci u zajednici.

35.4 Ako su djeca smještena u zatvoru, ona će se smjestiti u dio zatvora koji je odvojen od onog koji koriste odrasli, osim ako se smatra da je to protivno najboljim interesima djeteta.«

16. Mjerodavne odredbe Konvencije o pravima djeteta glase:

»Članak 3.

1. U svim akcijama koje se odnose na djecu, bilo da ih poduzimaju javne ili privatne ustanove socijalne skrbi, sudovi, državna uprava ili zakonodavna tijela, najbolji interes djeteta mora imati prednost.

2. Države članice se obvezuju da će odgovarajućim zakonodavstvom i upravnim mjerama osigurati takvu zaštitu i skrb djeteta kakva mu je prijeko potrebna za njegovu dobrobit, uzimajući u obzir prava i

dužnosti njegovih roditelja, zakonskih skrbnika ili drugih osoba koje su za nj pravno odgovorne.«

»Članak 37.

Države članice pobrinut će se da:

(...)

c) sa svakim djetetom kojemu je oduzeta sloboda postupati će se ljudski i s poštivanjem prirodnog dostojanstva svakog ljudskog bića, uzimajući u obzir potrebe osoba te dobi. Osobito će se svako dijete kojem je oduzeta sloboda držati odvojeno od odraslih, osim kad se odluči suprotno zbog njegove dobrobiti (...).«

17. Mjerodavne odredbe Zakona o sudovima za mladež (»Narodne novine« broj 84/11., 143/12., 148/13., 56/15. i 126/19.; u daljnjem tekstu: ZSM) glase:

» Mjere osiguranja prisutnosti maloljetnika i druge mjere

Uhićenje

Članak 63.

(...)

(5) Maloljetnik će u pritvorskoj jedinici biti odvojen od punoljetnih uhićenika«

»Istražni zatvor prema maloljetniku

Članak 66.

(1) Kad prema Zakonu o kaznenom postupku postoje uvjeti za određivanje istražnog zatvora, prema maloljetniku će se istražni zatvor odrediti samo kao krajnja mjera, u razmjeru prema težini djela i očekivanoj sankciji, u najkraćem nužnom trajanju i samo ako njegovu svrhu nije moguće postići primjenom mjera opreza, privremenog smještaja ili istražnim zatvorom u domu.

(2) Maloljetnik prema kojem je određen istražni zatvor iz stavka 1. ovog članka bit će smješten u zatvorenu zavodsku ustanovu. Maloljetnik koji za vrijeme trajanja istražnog zatvora navršiti osamnaest godina života ostaje smješten u zatvorenoj zavodskoj ustanovi, ako je to opravdano s obzirom na okolnosti koje se tiču maloljetnika i ako je to u skladu s najboljim interesom drugih maloljetnika koji su smješteni zajedno s njim.

(3) Zatvorena zavodska ustanova za smještaj maloljetnika iz stavka 2. ovog članka mora imati dijagnostički odjel i odjel za odgoj i rad u malim skupinama. Maloljetniku treba tijekom smještaja u zatvorenoj zavodskoj ustanovi omogućiti rad i poduku korisnu za njegov odgoj i zanimanje.

(4) Smještaj u zatvorenoj zavodskoj ustanovi uzima se kao vrijeme trajanja zavodske odgojne mjere.

(5) Sudac za mladež dužan je u obavljanju nadzora nad izvršenjem istražnog zatvora smještajem u zatvorenu zavodsku ustanovu obilaziti maloljetnike jednom tjedno, primati od njih usmene i pisane pritužbe i poduzimati potrebne mjere da se utvrđene nepravilnosti otklone.

(...)

18. Članak 13. stavak 5. Pravilnika o kućnom redu u zatvorima za izvršavanje istražnog zatvora (»Narodne novine« broj 8/10.) glasi:

»Članak 13.

(...)

(5) Maloljetnog zatvorenika smjestiti će se odvojeno od punoljetnih. Ukoliko bi maloljetnik bio smješten sam u sobi i ako bi takav smještaj po mišljenju liječnika mogao štetno djelovati na zdravlje maloljetnika, upravitelj zatvora odmah će obavijestiti nadležni sud radi odobravanja smještaja s punoljetnom osobom koja na njega neće štetno djelovati.

(...)

19. Mjerodavne odredbe ZKP-a/08 glase:

»Članak 141.

(1) Nadzor nad izvršenjem istražnog zatvora obavlja predsjednik nadležnog suda.

(2) Predsjednik suda ili sudac kojega on odredi dužan je najmanje jedanput tjedno obići zatvorenike i ako je potrebno, i bez prisutnosti

pravosudnog policajca, ispitati kako se zatvorenici hrane, kako zadovoljavaju ostale potrebe i kako se s njima postupa. Predsjednik suda, odnosno sudac kojeg on odredi, dužan je poduzeti potrebne mjere da se otklone nepravilnosti uočene pri obilasku zatvora.

(3) Predsjednik suda i sudac istrage ili predsjednik vijeća, odnosno sudac pojedinac pred kojim se vodi postupak, neovisno o nadzoru iz stavka 2. ovog članka, mogu u svako doba obilaziti zatvorenike, s njima razgovarati i od njih primati pritužbe. Sudac istrage ili predsjednik vijeća odnosno sudac pojedinac pred kojim se vodi postupak koji su zaprimili pritužbu zatvorenika, ispitat će navode iz pritužbe te o utvrđenome, kao i o mjerama koje su poduzete da se otklone uočene nepravilnosti, u roku od trideset dana od dana zaprimanja pritužbe pisanim putem obavijestiti podnositelja.

(...)

(5) Zatvorenik ima pravo pritužbe predsjedniku suda na postupak i odluku zaposlenika zatvora u kojem se izvršava istražni zatvor te pravo podnijeti zahtjev za sudsku zaštitu protiv postupka ili odluke kojom se nezakonito prikračuje ili ograničava njegovo pravo, uz odgovarajuću primjenu odredaba zakona o izvršavanju kazne zatvora.«

20. Ustavni sud je u rješenju broj: U-III-2757/2018 od 4. veljače 2020. («Narodne novine» broj 26/20.) zauzeo stajalište da su zatvorenici koji se pritužuju na uvjete u zatvoru, prije obraćanja Ustavnom sudu, dužni iscrpiti pravni put podnošenjem pritužbe sucu izvršenja.

V. OCJENA USTAVNOG SUDA

1) Pravo na poštovanje privatnog života

a) Primjenjivost članka 35. Ustava

21. Ustavni sud prvenstveno ističe da se podnositeljica u pogledu smještaja u sobi s punoljetnim zatvorenicama nije izričito pozvala na članak 23. Ustava ili na članak 35. Ustava. Međutim, Ustavni sud ističe da je prigovore koji se odnose na uvjete u zatvoru do sada razmatrao u okviru tih ustavnih odredaba (v. primjerice odluku Ustavnog suda broj: U-III-3968/2019 od 5. travnja 2023., www.usud.hr) koje glase:

»Članak 23.

Nitko ne smije biti podvrgnut bilo kakvu obliku zlostavljanja ili, bez svoje privole, liječničkim ili znanstvenim pokusima.

(...)

»Članak 35.

Svakomu se jamči štovanje i pravna zaštita njegova osobnog i obiteljskog života, dostojanstva, ugleda i časti.«

22. Što se tiče primjene članka 23. Ustava i članka 3. Konvencije, odnosno članka 35. Ustava i članka 8. Konvencije, da bi određeno postupanje bilo obuhvaćeno tim odredbama, ono mora postići minimalni stupanj težine (ozbiljnosti). Ocjena te težine ovisi o svim okolnostima predmeta, kao što su narav i kontekst postupanja, njegovo trajanje, tjelesne i duševne posljedice, a u nekim slučajevima i spol, dob i zdravstveno stanje žrtve (v., primjerice, predmete Europskog suda za ljudska prava, u daljnjem tekstu: ESLJP, *Beganović protiv Hrvatske*, br. 46423/06, § 64., presuda od 25. lipnja 2009.; i *Jakšić protiv Hrvatske*, br. 30320/13, § 80., odluka o nedopuštenosti od 7. srpnja 2020.).

23. Podnositeljica nije argumentirala na koji je način činjenica da je tijekom izdržavanja istražnog zatvora boravila s punoljetnim zatvorenicama utjecala na njen psihički ili fizički integritet. S obzirom na to da podnositeljica ne tvrdi da je tijekom boravka u istražnom zatvoru trpjela fizičko zlostavljanje ili da uslijed smještaja s punoljetnim zatvorenicama trpi ozbiljne ili dugotrajne psihičke posljedice, Ustavni sud ne može zaključiti da činjenica boravka s punoljetnim zatvorenicama sama po sebi doseže dovoljan stupanj

ozbiljnosti da bi postupanje domaćih tijela ušlo u domašaj članka 23. Ustava.

24. Međutim, ESLJP je u predmetu *Raninen protiv Finske* (br. 20972/92, § 63., presuda od 16. prosinca 1997.) zauzeo stajalište da uvjeti lišenja slobode koji ne dosežu dovoljan stupanj ozbiljnosti za primjenu članka 3. Konvencije, ipak mogu ući u doseg zaštite koju pruža članak 8. Konvencije, odnosno da mogu imati reperkusije na privatni život pojedinca.

25. Ustavni sud uzima u obzir činjenicu da su maloljetnici emotivniji, impulzivniji i osjetljiviji od odraslih, što ih čini posebno ranjivima. Punoljetni zatvorenici mogu negativno utjecati na maloljetne zatvorenike i naštetiti njihovom emocionalnom razvoju.

26. Zato su, u situacijama kad je u odnosu na maloljetnika potrebno odrediti istražni zatvor kao krajnju mjeru osiguranja njegove prisutnosti tijekom kaznenog progona, državna tijela dužna poduzeti sve potrebne mjere za zaštitu njegovog psihičkog integriteta. To uključuje i obvezu razdvajanja maloljetnih zatvorenika od punoljetnih zatvorenika, odnosno tamo gdje to iz opravdanih razloga nije moguće, obvezu procjene je li smještaj s punoljetnim zatvorenicama u najboljem interesu maloljetnog zatvorenika.

27. Stoga, imajući u vidu da je Zatvor u S. u svom očitovanju od 26. srpnja 2023. potvrdio da je podnositeljica od 23. lipnja 2023. do 21. srpnja 2023. bila kontinuirano smještena u sobi s nekoliko punoljetnih zatvorenica, Ustavni sud ocjenjuje, vodeći računa i o njenoj dobi (sedamnaest godina) i trajanju boravka s punoljetnim zatvorenicama, da njen prigovor potpada pod doseg članka 35. Ustava.

b) Dopuštenost prigovora

28. U skladu sa stajalištem Ustavnog suda, zatvorenici koji se pritužuju na uvjete u zatvoru dužni su, prije obraćanja Ustavnom sudu, iscrpiti dopušten pravni put. Navedeno stajalište vrijedi kako za zatvorenike na izdržavanju zatvorske kazne tako i za zatvorenike koji izdržavaju mjeru istražnog zatvora (v. rješenje Ustavnog suda broj: U-III-2757/2018, navedeno).

29. S obzirom na to da je ZSM predvidio mogućnost podnošenja pritužbe u svrhu otklanjanja nepravilnosti u pogledu uvjeta izdržavanja istražnog zatvora određenog u odnosu na maloljetnika, Ustavni sud smatra da se obveza iscrpljenja dostupnog i dopuštenog pravnog puta analogno primjenjuje i na maloljetne zatvorenike.

30. U tom smislu, Ustavni sud utvrđuje da je zakonodavac predvidio mogućnost podnošenja pritužbe sucu za mladež. Ustavni sud zatražio je od podnositeljice da se očituje o tome je li koristila pravno sredstvo predviđeno člankom 66. stavkom 5. ZSM-a. Podnositeljica je Ustavni sud izvijestila da nije podnijela pritužbu sucu za mladež jer ju do dana podnošenja ustavne tužbe u istražnom zatvoru nije obišao nitko osim braniteljice.

31. Međutim, Ustavni sud utvrđuje da se podnositeljica pritužila na smještaj s punoljetnim zatvorenicama u žalbi protiv prvostupanskog rješenja o određivanju istražnog zatvora. Iz dokumentacije koju je Ustavni sud zaprimio od Zatvora u S. (v. točku 9. ovog obrazloženja) proizlazi da je smještaj podnositeljice s punoljetnim osobama odobrio isti sudac istrage koji je donio prvostupajnsko rješenje o određivanju istražnog zatvora.

32. Imajući u vidu činjenicu da ZSM ne zahtijeva nikakvu strogu formu za podnošenje pritužbe u pogledu uvjeta u istražnom zatvoru, već naprotiv, omogućava podnošenje pritužbe ne samo pisanim, već i usmenim putem, Ustavni sud smatra da se predmetna zakonska odredba generalno ne bi smjela tumačiti formalistički.

33. Stoga, Ustavni sud zaključuje da je u konkretnom slučaju podnositeljica pravilno iscrpila pravni put na način da se pritužila na smještaj s punoljetnim zatvorenicama u žalbi protiv prvostupajnske

skog rješenja koje je donijela ista osoba koja je takav smještaj i odobrila. Ustavni sud smatra da je podnositeljica na taj način pružila mogućnost onome koji je takav smještaj odobrio da nedostatke tog smještaja, ukoliko oni postoje, i otkloni. Prigovor podnositeljice u pogledu smještajnih uvjeta u istražnom zatvoru je dakle dopušten.

c) Osnovanost prigovora

34. Iz međunarodnih izvora prava proizlazi da smještaj maloljetnika s punoljetnim zatvorenicama ne dovodi automatski do povrede prava maloljetnika, ali takav smještaj ne smije biti pravilo, već iznimka rezervirana za opravdane situacije i samo pod uvjetom da je to u skladu s najboljim interesima maloljetnika (v. točke 14., 15. i 16. ovog obrazloženja).

35. Ustavni sud utvrđuje da je u konkretnom slučaju Zatvor u S. tražio odobrenje Županijskog suda u S. za smještaj podnositeljice s punoljetnim zatvorenicama te je takvo odobrenje izdao sudac istrage navodeći da se odobrenje izdaje »u skladu s Pravilnikom o kućnom redu za pritvorene osobe«. Ustavni sud ističe da članak 13. stavak 5. Pravilnika o kućnom redu u zatvorima za izvršavanje istražnog zatvora propisuje da će se maloljetnog zatvorenika smjestiti odvojeno od punoljetnih. Smještaj maloljetnog zatvorenika s punoljetnima moguć je ako bi maloljetnik bio smješten sam u sobi i ako bi takav smještaj po mišljenju liječnika mogao štetno djelovati na zdravlje maloljetnika.

36. Zatvor u S. u svom očitovanju nije naveo zašto je podnositeljicu bilo potrebno smjestiti s punoljetnim zatvorenicama, slijedom čega Ustavni sud ne može ocijeniti jesu li za to postojali opravdani razlozi. Isto tako, iz dokumentacije dostupne Ustavnom sudu nije vidljivo je li kvalificirana osoba procjenjivala bi li boravak podnositeljice s pojedinim punoljetnim zatvorenicama bio u skladu s njenim najboljim interesom. Ustavni sud pritom napominje da sudac istrage koji je odobrio sporni smještaj nije bio u izravnom kontaktu s podnositeljicom i punoljetnim zatvorenicama s kojima je ona bila smještena te ne posjeduje potrebna stručna znanja za procjenu osobina ličnosti, slijedom čega on sam procjenu najboljeg interesa podnositeljice nije mogao niti izvršiti. Zatvor u S. u svom očitovanju nije naveo je li njegovo kvalificirano osoblje izvršilo procjenu najboljeg interesa podnositeljice, uz uvažavanje osobina ličnosti podnositeljice i pojedinih punoljetnih zatvorenica s kojom je ona dijelila sobu te uzimajući u obzir njihovu dob i kaznena djela za koja se terete.

37. Ustavni sud nadalje primjećuje da je odobrenje suca istrage izdano isti dan kad je podnositeljica uhićena. Iz njega nije vidljivo da je sudac istrage imao uvid u procjenu najboljeg interesa podnositeljice izvršenu od strane kvalificirane osobe i u odnosu na svaku pojedinu punoljetnu zatvorenicu, već predmetno odobrenje odaje dojam kao da je izdano općenito za smještaj podnositeljice s neodređenim punoljetnim osobama te da je izbor punoljetnih zatvorenica s kojima će podnositeljica biti smještena prepušten na volju zatvorskoj upravi.

38. Ustavni sud smatra da je takvo postupanje protivno mjerodavnim propisima. Naime, iz Pravilnika o kućnom redu u zatvorima za izvršavanje istražnog zatvora proizlazi da će nadležni sud izdati odobrenje za smještaj maloljetnika s punoljetnom osobom koja na njega neće štetno djelovati. Stoga, Ustavni sud smatra da je Zatvor u S. trebao pribaviti procjenu stručne osobe o tome bi li svaka pojedina punoljetna zatvorenicu s kojom je podnositeljica trebala dijeliti sobu mogla negativno na nju utjecati, uz uvažavanje ranije navedenih faktora – osobina ličnosti, dobi i kaznenog djela koje se pojedinoj punoljetnoj zatvorenici stavlja na teret. Na temelju takve procjene zatvorska uprava mogla je tražiti od suca istrage odobrenje za smještaj podnositeljice s punoljetnim zatvorenicama za koje je ocijenjeno da neće na nju štetno djelovati. Iz očitovanja Zatvora

u S. vidljivo je da se u spornom razdoblju mijenjao broj punoljetnih osoba s kojima je podnositeljica bila smještena, a sudac istrage odobrenje za smještaj nije dao u odnosu na konkretne punoljetne zatvorenice, već iz samog sadržaja odobrenja proizlazi, kao što je već ranije rečeno, da je ono općenito i neodređeno.

39. Zbog propusta domaćih tijela da obrazlože potrebu smještaja podnositeljice s punoljetnim zatvorenicama i propusta da osoba odgovarajuće struke procijeni je li smještaj podnositeljice sa svakom pojedinom punoljetnom zatvorenicom s kojom je dijelila sobu u njenom najboljem interesu, Ustavni sud zaključuje da državna tijela nisu ispunila svoju pozitivnu obvezu da poduzmu sve potrebne mjere za zaštitu psihičkog integriteta maloljetne podnositeljice. Iz tog je razloga podnositeljici povrijeđeno pravo na poštovanje privatnog života zajamčeno člankom 35. Ustava (usporedi s predmetom ESLJP-a *Nart protiv Turske*, br. 20817/04, §§ 31. i 33. – 35., presuda od 6. svibnja 2008.; i odukom Ustavnog suda broj: U-III-3288/2023 od 11. srpnja 2023., www.usud.hr).

40. Stoga je na temelju članaka 73. i 76. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 99/99., 29/02. i 49/02. – pročišćeni tekst; u daljnjem tekstu: Ustavni zakon) odlučeno kao u točki I. izreke.

2) Pravo na osobnu slobodu

41. Podnositeljica u ustavnoj tužbi ističe i da joj je povrijeđeno pravo na osobnu slobodu zajamčeno člancima 22., 24. i 25. Ustava koji glase:

»Članak 22.

Čovjekova je sloboda i osobnost nepovrediva. Nikomu se ne smije oduzeti ili ograničiti sloboda, osim kada je to određeno zakonom, o čemu odlučuje sud.«

»Članak 24.

(...)

Svaka se osoba koja je uhićena ili pritvorena ima pravo žaliti sudu, koji će bez odgode odlučiti o zakonitosti lišenja slobode.

Članak 25.

(...)

Tko je god pritvoren i optužen zbog kaznenog djela, ima pravo u najkraćem roku, određenom zakonom, biti izveden pred sud i u zakonskom roku oslobođen ili osuđen.«

42. Mjerodavna načelna stajališta koja se odnose na pravo na osobnu slobodu sažeta su u brojnim odlukama Ustavnog suda, kao i primjerice, u odluci Ustavnog suda broj: U-III-5211/2022 od 21. rujna 2022., točka 11. (www.usud.hr).

a) Postojanje osnovane sumnje

43. Što se tiče temeljne pretpostavke za određivanje istražnog zatvora, a to je postojanje osnovane sumnje da su počinjena kaznena djela za koja se podnositeljica tereti, Ustavni sud utvrđuje da se ona temelji na izvješću o pruženoj intervenciji u povodu dojave o nasilju u obitelji od 18. lipnja 2023., zapisniku o zaprimanju kaznene prijave na zapisnik VII. PP S. od T. B. od 18. lipnja 2023., izvješću o pruženoj intervenciji u povodu dojave o nasilju u obitelji od 20. travnja 2023., dokumentaciji Zavoda za socijalni rad, ured P. u povodu prijave T. B. od 20. travnja 2023., zapisniku o prvom ispitivanju mlt. M. S. s pripadajućom snimkom, optužnom prijedlogu VII. PP S. od 22. siječnja 2023. u povodu prijave o počinjenom prekršaju iz članka 10. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji i rješenju Prekršajnog suda u S. broj: 37.Pp-1495/23 kojim se M. S. izriče odgojna mjera – sudski ukor. Navedene okolnosti, a na koje se pozivaju osporeno prvostupanijsko i drugostupanijsko rješenje, dovoljne su za ispravan zaključak suzova o postojanju osnovane sumnje da je podnositeljica počinila kaznena djela koja joj se stavlja na teret.

b) *Postojanje opasnosti od ponavljanja djela (iteracijska opasnost) i načelo razmjernosti*

44. Ustavni sud utvrđuje da se osporena rješenja u obrazloženju opasnosti da će podnositeljica ponoviti kaznena djela za koja je optužena temelje na činjenici da je već ranije prekršajno kažnjavana zbog počinjenog prekršaja iz Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji. Obrazloženje iteracijske opasnosti temelji se i na činjenici da je podnositeljica osnovano sumnjiva da je počinila više kaznenih djela na štetu članova obitelji te da agresivno ponašanje iskazuje kroz dulje vremensko razdoblje. Sudovi se također pozivaju na utvrđenja iz spisa da je podnositeljica sklona konzumiranju različitih vrsta droga te da odbija liječenje i uzimanje terapije. Osim toga, ocijenjeno je i da podnositeljica nema kritički stav prema svom ponašanju, već za situaciju u obitelji krivi sestru i oca. Stoga, Ustavni sud utvrđuje da je postojanje iteracijske opasnosti, kao i nemogućnost ostvarenja svrhe istražnog zatvora blažim mjerama u dovoljnoj mjeri obrazloženo.

c) *Procesna jamstva*

45. Podnositeljica se u ustavnoj tužbi žali da joj u vrijeme održavanja ročišta za odlučivanje o istražnom zatvoru nije bio imenovan poseban skrbnik koji onda nije bio prisutan ni na samom ročištu. Iz zapisnika s predmetnog ročišta vidljivo je da je podnositeljica bila zastupana po kvalificiranom punomoćniku. Ništa iz spisa predmeta ne upućuje na to da je braniteljica po službenoj dužnosti na predmetnom ročištu na neodgovarajući način zastupala podnositeljicu. Osim toga, iz zapisnika je vidljivo i da je podnositeljica primila i razumjela pouku o pravima te da na zapisnik nisu izjavnjene nikakve primjedbe. Ustavni sud nadalje primjećuje da je početni propust neimenovanja posebnog skrbnika ubrzo otklonjen te da je posebna skrbnica bila prisutna na ročištu za odlučivanje o prijedlogu obrane za ukidanje istražnog zatvora. Stoga, Ustavni sud ocjenjuje da je udovoljeno zahtjevu učinkovitog zastupanja podnositeljice.

46. Ustavni sud nadalje ističe da drugostupanjskom sudu nije zabranjeno utvrđivati činjenice pa stoga podnositeljici nije povrijeđeno nikakvo pravo zbog toga što je drugostupanjski sud pribavio podatke o njenim osobnim i obiteljskim prilikama nakon što to nije učinio prvostupanjski sud. Međutim, postupak sudske kontrole zakonitosti lišenja slobode mora biti kontradiktoran i mora uvijek jamčiti jednakost oružja između stranaka (v. predmet ESLJP-a *Reinprecht protiv Austrije*, br. 67175/01, § 31., presuda od 15. studenoga 2005.). Jednakost oružja neće biti osigurana ako je podnositeljicu ili njegovom punomoćniku onemogućen pristup dokumentima na kojima se temelji odluka o određivanju istražnog zatvora, odnosno ako je podnositeljicu onemogućeno isporavanje sadržaja tih dokumenata (v. predmet ESLJP-a *Ovsjannikov protiv Estonije*, br. 1346/12, § 72., presuda od 20. veljače 2014.).

47. U vezi s tim, Ustavni sud primjećuje da se podnositeljica ne žali da joj izvješće o osobnim i obiteljskim prilikama nije dostavljeno i da se na njega nije imala prilike očitovati, već se žali da joj je onemogućeno podnošenje redovnog pravnog lijeka u odnosu na činjenice utvrđene na temelju tog izvješća. Ustavni sud utvrđuje da podnositeljici nije povrijeđeno pravo iz članka 24. Ustava jer se tom odredbom ne jamči pravo na redovni pravni lijek, već pravo na kontrolu zakonitosti lišenja slobode koju osim redovnih sudova vrši i Ustavni sud. Stoga je podnositeljica i u ustavnoj tužbi mogla osporiti točnost i vjerodostojnost spornog izvješća, što podnositeljica nije učinila, već je samo paušalno navela da je drugostupanjski sud na temelju izvješća pogrešno utvrdio činjenično stanje. Podnositeljica nije navela koje su to činjenice iz izvješća na koje se drugostupanjski sud pozvao kod obrazlaganja iteracijske opasnosti pogrešno utvrdene. Konkretno, nije osporila utvrđenje suda da je više puta hospitalizirana u Psihijatrijsku bolnicu za djecu i mlade, niti višestruke

dijagnoze koje su joj utvrđene, među kojima i poremećaji ponašanja uzrokovani uporabom više psihoaktivnih supstanci. Stoga se i taj prigovor podnositeljice odbija kao neosnovan.

d) *Tijek postupka*

48. Ustavni sud je u odnosu na prigovor podnositeljice u pogledu marnosti postupanja tijela kaznenog progona zatražio i zaprimio očitovanje Općinskog kaznenog državnog odvjetništva u S. od 27. srpnja 2023. iz kojeg proizlazi da je državno odvjetništvo 23. lipnja 2023. zaprimilo obavijest o uhićenju podnositeljice te je odmah po zaprimanju obavijesti podnijelo prijedlog sucu istrage Županijskog suda u S. za njenim ispitivanjem. Podnositeljica je isti dan dovedena pred suca istrage i ispitana na okolnost terećenih dijela. Nakon toga provedeno je ispitivanje žrtvi na dokaznom ročištu putem videolinka, pribavljena je fotodokumentacija ozljeda žrtvi te je nakon cjelokupne obrade 19. srpnja 2023. podnesen prijedlog za izricanje maloljetničke sankcije. Imajući u vidu činjenicu da je od uhićenja podnositeljice do podnošenja prijedloga za izricanje maloljetničke sankcije prošlo manje od mjesec dana, Ustavni sud zaključuje da do dana podnošenja ustavne tužbe nije bilo zastoja u postupanju državnog odvjetništva.

49. Ustavni sud smatra neosnovanim i prigovor podnositeljice da joj je osporena drugostupanjska odluka dostavljena samo putem e-maila i to sedamnaest dana nakon što je žalba podnesena. Naime, kako je Ustavni sud već ranije utvrdio, u postupku određivanja istražnog zatvora nije bilo procesnih nedostataka, niti je osnovanost određivanja istražnog zatvora u materijalnom smislu u bilo kojem trenutku postupka bila sporna. Osporeno prvostupanjsko rješenje je dostatno obrazloženo i nije otvaralo pitanje proizvoljnosti razloga za određivanje istražnog zatvora, što je potvrđeno osporenim drugostupanjskim rješenjem. U takvim okolnostima i vodeći računa o tome da je u prvom stupnju o lišenju slobode odlučivalo neovisno i nepristrano sudsko tijelo (usporedi s predmetom ESLJP-a *Shcherbina protiv Rusije*, br. 41970/11, § 65., presuda od 26. lipnja 2014.), Ustavni sud nalazi da se razdoblje odlučivanja o zakonitosti lišenja slobode od sedamnaest dana pred drugim stupnjem ne može smatrati prekomjernim (usporedi s predmetom ESLJP-a *Minjat protiv Švicarske*, br. 38223/97, §§ 46. i 48., presuda od 28. listopada 2003.). Način dostave osporene drugostupanjske odluke nije od utjecaja za drukčiji zaključak Ustavnog suda.

50. Ustavni sud stoga zaključuje da Općinsko kazneno državno odvjetništvo u S. i žalbeni sud u razmatranom predmetu nisu povrijedili ustavnu obvezu vođenja postupka s »posebnom marnošću« u skladu sa zahtjevima iz članka 24. stavka 3. i 25. stavka 2. u vezi s člankom 22. stavkom 1. Ustava.

e) *Zaključak*

51. Budući da su prigovori koji se odnose na opravdanost i postupak određivanja istražnog zatvora i obvezu postupanja s »posebnom marnošću« neosnovani, na temelju članka 73. i 75. Ustavnog zakona odlučeno je kao u točki II. izreke.

52. Ustavni sud zaključno upozorava na dužnost poštovanja članka 67. ZSM-a koji propisuje trajanje maloljetničkog istražnog zatvora.

53. Objava odluke temelji se na članku 29. stavku 1. Ustavnog zakona (točka III. izreke).

Broj: U-III-3464/2023

Zagreb, 19. rujna 2023.

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Predsjednik Vijeća
mr. sc. Rajko Mlinarić, v. r.